

RAPPORT

Omgevingsvergunning 'Aardgastransportleiding Mildam - Garijp TC - deelgebied gemeente Smalingerland'

Klant: Vermilion Energy Netherlands B.V.

Referentie: I&BBA5753-162-101R004F01

Versie: 01/Finale versie

Datum: 27 januari 2016

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE Groningen
Netherlands
Industry & Buildings
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Omgevingsvergunning 'Aardgastransportleiding Mildam - Garijp TC - deelgebied gemeente Smallingerland'

Ondertitel:

Referentie: I&BBA5753-162-101R004F01

Versie: 01/Finale versie

Datum: 27 januari 2016

Projectnaam: Garijp TC - Mildam, inclusief feeder lines

Projectnummer: BA5753-162-101

Auteur(s): Paul Kleine Punte

Opgesteld door: Paul Kleine Punte

Gecontroleerd door: Rinus Hoogeslag

Datum/Initialen:

Goedgekeurd door: Rael Steffens

Datum/Initialen:

Classificatie

Open

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The quality management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Plangebied	2
1.3	Vigerend bestemmingsplan	2
1.4	Procedure	2
1.5	Afstemming met andere procedures	2
1.6	Milieueffectrapportage	3
1.7	Leeswijzer	3
2	Projectbeschrijving	4
2.1	Huidige situatie en ruimtegebruik	4
2.2	Toekomstige situatie	4
2.2.1	Tracékeuze	4
2.2.2	Uitvoeringsaspecten	6
3	Ruimtelijk beleidskader	8
3.1	Rijksbeleid	8
3.2	Provinciaal beleid	10
3.3	Gemeentelijk beleid	10
4	Actuele waarden	12
4.1	Archeologie	12
4.2	Landschappelijke en cultuurhistorische waarden	13
4.3	Natuur en ecologie	15
4.4	Bodem	16
4.5	Waterparagraaf	17
4.6	Externe veiligheid	17
4.7	Geluid en trillingen	19
4.8	Luchtkwaliteit	20
5	Uitvoerbaarheid	21
5.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	21
5.2	Economische uitvoerbaarheid	21

6 Conclusie

23

Bijlagen

- 1. Ligging Aardgastransportleiding**
- 2. M.e.r.-beoordeling**
- 3. Archeologie**
- 4. Toetsing aan natuurwetgeving**
- 5. Bodem**
- 6. Wateradvies Wetterskyp Fryslan**
- 7. Kwantitatieve risicobeoordeling leidingstrook**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vermilion Energy Netherlands B.V. (Vermilion) is voornemens om diverse mijnbouwlocaties in het zuidoostelijk deel van Friesland in gebruik te nemen voor het winnen (productie) van aardgas. De bestaande aardgastransportleiding tussen de locatie nabij Mildam en de gasbehandelingsinstallatie te Garijp (Garijp TC) heeft onvoldoende capaciteit om het gewonnen gas te kunnen transporteren naar de Garijp TC.

Om het gewonnen gas te kunnen transporteren naar Garijp TC, zal naast de bestaande aardgastransportleiding (de transportleiding Garijp TC – Mildam) een nieuwe aardgastransportleiding worden aangelegd. Deze nieuwe leiding zal het tracé van de al aanwezige leiding volgen en komt te liggen op een afstand van circa 5 meter van de bestaande aardgastransportleiding (zie bijlage 1). Beide leidingen hebben gezamenlijk voldoende capaciteit om het gewonnen gas, na uitbreiding van de gasproductie, te kunnen transporteren naar Garijp TC. Om ruimte te bieden aan de gebiedsontwikkeling 'Oudega aan het water' wordt tevens de bestaande gasleiding verlegd ter plaatse van de kruising met de Monnike Ee. Hier wordt de bestaande aardgastransportleiding enkele meters verplaatst en verdiept aangelegd, zodat de watergang geschikt gemaakt kan worden voor waterrecreatie.

De aanleg van de aardgastransportleiding binnen de grondgebieden van de betreffende gemeenten (Weststellingwerf, Heerenveen, Opsterland, Smallingerland en Tytsjerksteradiel) is (bij recht) niet mogelijk binnen de kaders van de geldende bestemmingsplannen. Bij deze gemeenten zal voor het betreffende leidingdeel daarom een omgevingsvergunning worden aangevraagd voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening conform artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3 van de Wabo.

Onderhavige ruimtelijke onderbouwing betreft het leidingdeel dat is gelegen binnen de grenzen van de gemeente Smallingerland en de verlegging van de bestaande leiding ter plaatse van de Monnike Ee. Het betreft hier een lengte van circa 7,5 kilometer.

De ligging van de nieuw aan te leggen aardgastransportleiding en de verlegging van de bestaande leiding in de gemeente Smallingerland zijn weergegeven in figuur 1. In bijlage 1 is de ligging van de verschillende tracédelen weergegeven en is aangegeven welke tracédelen van de nieuw te leggen aardgastransportleiding door middel van een gestuurde boring worden aangelegd.

Figuur 1: Ligging aardgastransportleiding in Smallingerland

1.2 Plangebied

De aardgastransportleiding heeft een totale lengte van circa 40 kilometer en komt in het grondgebied van vijf verschillende gemeenten te liggen. Dit betreffen de gemeenten Tytsjerksteradiel, Smallingerland, Opsterland, Heerenveen en Weststellingwerf. Het plangebied van deze ruimtelijke onderbouwing beperkt zich tot het tracédeel dat gelegen is in de gemeente Smallingerland en de verlegging van de bestaande aardgastransportleiding ter plaatse van de kruising met de Monnike Ee. De lengte bedraagt circa 7,5 kilometer en wordt deels door middel van gestuurde boringen verdiept aangelegd. De leidingstrook per leiding heeft een breedte van 10 meter (dit betreft de aardgastransportleiding inclusief de belemmeringszone van 5 meter aan weerszijden de leiding) die elkaar deels overlappen. De ligging van het plangebied en de ligging van de aardgastransportleiding in de gemeente Smallingerland zijn weergegeven in figuur 1. Voor een overzichtskaart van het gehele leidingtracé (inclusief de te verleggen bestaande leiding) wordt verwezen naar bijlage 1.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Ter plaatse van het tracé voor de aardgastransportleiding is momenteel het bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' van kracht, dat is vastgesteld op 11 juni 2013. Het tracé van de nieuwe en te verleggen aardgastransportleiding is gelegen binnen de bestemmingen 'Agrarisch met Waarden', 'Natuur' en 'Water'. Verder is voor de bestaande aardgasleiding de dubbelbestemming 'Leiding – Gas' opgenomen. De aanleg van de nieuwe aardgastransportleiding is niet mogelijk binnen de planregels van dit bestemmingsplan. Om deze reden wordt een omgevingsvergunning aangevraagd voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening conform artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3 van de Wabo.

1.4 Procedure

Aanvragen om afwijking van het bestemmingsplan worden aangemerkt als een aanvraag om een omgevingsvergunning (ook wel projectbesluit genoemd). Bij omgevingsvergunningen wordt onderscheid gemaakt tussen een 'reguliere' en een 'uitgebreide' procedure.

Omdat in dit geval wordt afgeweken van het geldende bestemmingsplan en de ontwikkeling niet past binnen de "kruimelgevallen" zoals deze in het *Besluit omgevingsrecht* (artikel 4 van Bijlage II) zijn opgenomen, bestaat geen mogelijkheid om de omgevingsvergunning te verlenen met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 2 van de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht* (Wabo). Dit betekent dat medewerking alleen kan worden verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid sub a, onder 3 van de Wabo. Hiervoor geldt de uitgebreide procedure, zoals beschreven in § 3.3 van de Wabo. Ten behoeve van deze procedure is een ruimtelijke onderbouwing noodzakelijk; dit document voorziet hierin.

Het verlenen van een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan is een bevoegdheid van B&W. Een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan kan echter kaderstellend zijn voor ruimtelijke beleidskeuzes en/of -afwegingen die vergelijkbaar zijn met een bestemmingsplan. Daarom is in de Wabo vastgelegd dat de gemeenteraad een *Verklaring van geen Bedenkingen* dient af te geven, vóórdat het college van B&W besluit over een omgevingsvergunning (artikel 2.27 Wabo en artikel 6.5 Bor).

1.5 Afstemming met andere procedures

Naast onderhavige procedure voor aanleg van het gedeelte van het leidingtracé in de gemeente Smallingerland dienen ook procedures voor de aanleg van het gedeelte van het leidingtracé in de overige gemeenten te worden doorlopen.

Voor het gedeelte van het leidingtracé dat in de gemeenten Tytsjerksteradiel, Weststellingwerf, Opsterland, en Heerenveen geprojecteerd is, worden afzonderlijke uitgebreide omgevingsvergunning- of bestemmingsplanprocedures doorlopen. Onderhavige ruimtelijke onderbouwing beperkt zich tot het gedeelte van het leidingtracé in de gemeente Smallingerland.

Voor realisatie van het gebiedsontwikkelingsproject 'Oudega aan het water' zal door de gemeente een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure worden gevoerd. Onderhavige afwijking van het bestaande bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' zal hierin worden opgenomen. Dit betekent dat in dit bestemmingsplan de leidingstrook van de nieuw aan te leggen leiding alsmede het gedeelte van de te verleggen bestaande leiding worden voorzien van een beschermende bestemming. Daarnaast zal het 'oude' tracé van de bestaande leiding ter plekke van de verlegging worden wegbestemd.

1.6 Milieueffectrapportage

In het Besluit milieueffectrapportage is aangegeven voor welke activiteiten een m.e.r.-procedure of een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen dient te worden. Voor de aanleg van de aardgastransportleiding is geen sprake van een m.e.r.-plicht als bedoeld in categorie C8 van het Besluit-mer, aangezien de aanleg van de nieuwe aardgastransportleiding geen activiteit betreft die betrekking heeft op een buisleiding met een diameter van meer dan 80 centimeter en een lengte van meer dan 40 kilometer.

Op de aanleg van de aardgastransportleiding ligt wel een m.e.r.-beoordelingsplicht als bedoeld in het Besluit-mer, categorie D8.2, aangezien de transportleiding voor een deel is geprojecteerd in een gevoelig gebied (Ecologische hoofdstructuur). Aangezien de drempelwaarde van minimaal 5 kilometer door gevoelig gebied niet wordt overschreden, heeft alleen een vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd.

De m.e.r.-beoordeling voor de aanleg van de aardgastransportleiding is opgenomen in bijlage 2. Uit de m.e.r.-beoordeling volgt dat als gevolg van de aanleg en het in gebruik hebben van de aardgastransportleiding geen significante milieueffecten optreden. De mogelijke effecten zijn te beperken middels de bedrijfsvoering, vergunningvoorwaarden en algemene regels. Het opstellen van een milieueffectrapportage heeft geen toegevoegde waarde.

1.7 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt een beknopte omschrijving van de huidige situatie in het plangebied en komen de diverse functies daarbinnen aan de orde. Vervolgens wordt in dit hoofdstuk een doorkijk gegeven naar de toekomstige situatie. Daarna komen in hoofdstuk 3 de relevante beleidskaders op rijks-, provinciaal- en gemeentelijk niveau aan bod. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de relevante milieu- en omgevingsaspecten zoals ecologie, cultuurhistorie en archeologie. Vervolgens komt in hoofdstuk 5 de uitvoerbaarheid (economisch en maatschappelijk) aan bod. In hoofdstuk 6 wordt ten slotte geconcludeerd of afwijken van het bestemmingsplan aanvaardbaar is.

2 Projectbeschrijving

2.1 Huidige situatie en ruimtegebruik

De aan te leggen aardgastransportleiding in de gemeente Smallingerland maakt onderdeel uit van een leiding die de locatie Mildam met de gasbehandelingsinstallatie Garijp TC verbindt. Het plangebied van deze ruimtelijke onderbouwing beperkt zich tot het tracédeel dat gelegen is in de gemeente Smallingerland. In het noorden begint het tracé op de gemeentegrens, juist ten zuiden van de Van Panhuysfeart. In het zuiden verlaat de leiding de gemeente nabij de Geawei en de Kruiswei (zie bijlage 1). De nieuw aan te leggen aardgastransportleiding komt op ongeveer een afstand van circa 5 meter van de bestaande aardgastransportleiding te liggen. Daar waar gebruikt wordt gemaakt van een gestuurde boring is deze afstand groter (circa 10 meter).

Het tracé loopt vrijwel volledig door open agrarisch gebied. Er worden enkele grotere watergangen gekruist, waaronder het Polderhoofdkanaal en de Monnike Ee. In figuur 2 is een impressie van het deelgebied Smallingerland weergegeven.

Figuur 2: Impressie van het plangebied. Het tracé in het deelgebied Smallingerland loopt door open agrarisch gebied en kruist daarbij vele (kleine) watergangen. Foto's: RHDHV, 2015.

2.2 Toekomstige situatie

2.2.1 Tracékeuze

De tracering van de aardgastransportleiding heeft plaatsgevonden op basis van een aantal ruimtelijke uitgangspunten. Vanuit kosten oogpunt en ruimtebeslag is het algemeen uitgangspunt bij de tracering van nieuwe aardgastransportleidingen een zo kort mogelijk tracé met zoveel en zo lang mogelijke rechtstanden. Overeenkomstig het zogeheten *Bundelingsprincipe* is als uitgangspunt bij deze tracering genomen dat deze zoveel mogelijk de al bestaande leiding van Vermilion volgt. Aardgastransportleidingen worden zo mogelijk in het landelijk gebied gelegd zodat daarmee bebouwing (en dan met name kwetsbare objecten in verband met de externe veiligheid) zo mogelijk vermeden wordt.

Ook toekomstige ontwikkelgebieden, natuurgebieden en archeologisch waardevolle gebieden zijn zoveel mogelijk vermeden. Daarbij is zoveel mogelijk aangesloten op de aanwezige verkavelingsstructuur door de richting ervan waar mogelijk te volgen. Hierdoor heeft de aanleg van de leiding geen gevolgen voor het landschapspatroon. Om nieuwe doorsnijdingen van de ondergrond te voorkomen, wordt de leiding zoveel mogelijk gebundeld met andere bestaande leidingen en infrastructuur.

Voor het kruisen van verkeers- en (grotere) waterwegen wordt de aardgastransportleiding aangelegd met behulp van een gestuurde boring. Door het toepassen van een gestuurde boring kan deze infrastructuur ongestoord en veilig in gebruik blijven. Waar het niet mogelijk is deze in zijn geheel te vermijden, kunnen ook bestaande landschappelijke elementen, natuur- en archeologische waarden en (beschermde) natuurgebieden (EHS) behouden blijven door het toepassen van een gestuurde boring.

Om ruimte te bieden aan het gebiedsontwikkelingsproject 'Oudega aan het water' is overleg gevoerd met de gemeente Smallingerland en daarin afgesproken dat ook de bestaande aardgastransportleiding ter plaatse van de kruising met de Monnike Ee wordt verlegd. De gebiedsontwikkeling wordt gekruist met een gestuurde boring voor wat betreft het te verleggen deel alsmede de nieuw aan te leggen leiding ter plekke.

Tracé Uilesprong – Oudega

Na de Ripen (gemeente Opsterland) volgt het tracé de bestaande aardgastransportleiding en het landschappelijk patroon tot en met het Sulverkanaal. Door onder de waterkeringen te komen wordt het tracé aangelegd middels een gestuurde boring met een minimale afstand van 10 meter op de bestaande leiding die hier ook middels een gestuurde boring is aangelegd. De aardgastransportleiding wordt tevens met een gestuurde boring onder het Polderhoofd kanaal (tevens een waterkering) op minimaal 10 meter afstand van de bestaande leiding aangelegd.

Vervolgens houdt het tracé de bestaande aardgastransportleiding aan tot de Butendijken en Monnike Ee waar het tracé afwijkt om de gestuurde boring te kunnen realiseren.

De gebiedsontwikkeling 'Oudega aan het water', wordt gekruist met een gestuurde boring waarna het tracé weer parallel aan de bestaande leiding wordt aangelegd.

Ter plaatse van het gebiedsontwikkelingsproject wordt de te verplaatsen aardgastransportleiding op een afstand van 5 meter uit de bestaande gelegd. De nieuw aan te leggen aardgastransportleiding komt vervolgens op een afstand van 10 meter van de te verplaatsen aardgastransportleiding te liggen.

In onderstaand figuur is dit schetsmatig weergegeven op basis van de nieuwe situatie voor wat betreft het Oudega aan het Water project.

Figuur 3: verplaatsing bestaande en aanleg nieuwe aardgastransportleiding op ondergrond gebiedsontwikkelingsproject 'Oudega aan het Water'

Oudega – Garijp

Bij Oudega wijkt het tracé iets af van de bestaande aardgastransportleiding om de kruisingen It West en Utein te kunnen realiseren met een gestuurde boring. Na de kruising met het Utein volgt het tracé het perceel en de bestaande aardgastransportleiding tot aan de gemeentegrens juist onder de van Panhuys Feart en vervolgt het tracé in de gemeente Tytsjerksteradiel.

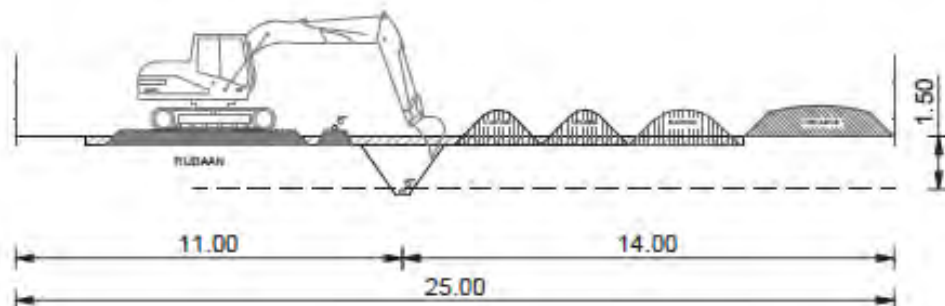
2.2.2 Uitvoeringsaspecten

De leiding betreft een stalen leiding (10") en ontwerpdruk van 89 bar. De aardgastransportleiding zal komen te liggen op een diepte vanaf 1,75 m -mv. Daar waar het tracé wegen en grotere waterlopen kruist en op plaatsen met te weinig ruimte wordt de aardgastransportleiding dieper aangelegd met behulp van een gestuurde boring. Hierdoor kunnen ook bestaande landschappelijke elementen, natuur- en archeologische waarden behouden blijven. Voor de gestuurde boring wordt ter plaatse van het intrede- en uittredepunt van de leiding een "kuip" gegraven, hierbij wordt bronbemaling toegepast.

Figuur 4: Booropstelling ten behoeve van een gestuurde boring.

Bij aanleg van een aardgastransportleiding door middel van ingraven wordt eerst de teelaarde binnen de werkstrook ontgraven en in depot gezet, gescheiden van de later te ontgraven ondergrond. Vervolgens wordt een rijbaan aangelegd. De rijbaan wordt gemaakt van aangevoerd zand al of niet afgedekt met zware rijplaten. De bestaande begroeiing wordt bij het gereed maken van de werkstrook verwijderd. Daarna wordt de aardgastransportleiding zelf klaargemaakt door het aan elkaar lassen van de pijpen en het aanbrengen van een coating. Vervolgens wordt de ondergrond ontgraven en in depots gezet. Figuur 4 op de volgende pagina geeft de werkwijze schematisch weer.

Figuur 5: Voorbeeld dwarsdoorsnede werkstrook.

De aldus ontstane sleuf wordt, indien nodig, bemalen. Kranen tillen de leiding in de sleuf. Vervolgens wordt, in omgekeerde volgorde van ontgraving, de in depot gezette ondergrond en teelaarde

Open

teruggeplaatst, de ontwatering hersteld en het tracé afgewerkt. Het tijdelijk opzij zetten van de deklaag leidt niet tot toename van kwel en infiltratie. Kruisingen met kleinere watergangen uitgevoerd als open ontgraving leiden tot een tijdelijke obstructie in de watergang. Hierdoor is tijdens de aanlegfase een obstructie in de watergang aanwezig die van invloed is op afvoer.

3 Ruimtelijk beleidskader

Gemeenten zijn niet geheel vrij in het voeren van hun eigen beleid. Rijk en provincies geven met het door hen gevoerde en vastgelegde beleid de kaders aan waarbinnen gemeenten hun eigen beleid kunnen voeren. Hierna worden in het kort de voornaamste zaken uit het voor het plangebied relevante nationale en provinciale beleid weergegeven, aangevuld met het van toepassing zijnde beleid van de gemeente Smallingerland.

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), vastgesteld op 13 maart 2012 worden de ambities van het Rijk op het gebied van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid voor Nederland in 2040 beschreven. De SVIR heeft als doel te komen tot een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Er is nu te vaak sprake van bestuurlijke drukte, ingewikkelde regelgeving of een sectorale blik met negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van Nederland. Om dit te keren, brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat (burgers en bedrijven), laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...') en komt de gebruiker centraal te staan.

Het Rijk benoemt 13 nationale belangen waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. De desbetreffende belangen zijn vertaald in wetgeving of beleidsregels. De ruimtelijke besluitvorming over het project dient met deze belangen en de daaraan verbonden wet-, regelgeving en beleid rekening te houden. In het onderstaande worden de voor de aardgastransportleiding relevante nationale belangen weergegeven en wordt aangeduid op welke wijze zij bij de besluitvorming zijn meegenomen:

- Nationaal belang 3: het voorzien in ruimte voor het hoofdnetwerk voor het vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen. Het netwerk van buisleidingen voor het vervoer van (gevaarlijke) stoffen is van economisch belang voor Nederland op Europese schaal. Hieronder valt ook het gastransport en het verbinden van productielocaties. De buisleidingen voor transport van aardgas zijn onderdeel van de nationale energie infrastructuur.
- Nationaal belang 4: het efficiënt gebruiken van de ondergrond. Vanwege onder meer de beperkte ruimte in de ondergrond, de betekenis van de ondergrond voor het economisch functioneren van Nederland en afstemming op activiteiten in de bovengrond, is efficiënt gebruik van de ondergrond van nationaal belang. In dit kader is de nieuwe aardgastransportleiding strategisch gesitueerd, parallel aan een bestaande aardgastransportleiding.
- Nationaal belang 8: het verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's. Om toekomstige kosten en maatschappelijke schade te voorkomen, moeten bij ruimtelijke-en infrastructurele werken de milieueffecten worden afgewogen. De afweging ten aanzien van de voorliggende aardgastransportleiding wordt weergegeven in hoofdstuk 4.
- Nationaal belang 10: ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten. Internationaal zijn afspraken gemaakt over cultureel- of natuurlijk werelderfgoed. Daarnaast behoren ook de beschermde stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en aangewezen wederopbouwgebieden tot een nationaal belang. Bij de bepaling van het tracé voor de nieuwe aardgastransportleiding zijn deze belangen meegewogen, hetgeen elders in deze ruimtelijke onderbouwing is toegelicht.

- Nationaal belang 11: ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora en faunasoorten. In internationaal verband heeft Nederland zich met het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) gecommitteerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats). Op nationaal niveau zijn ter uitvoering van dit beleid Natura 2000-gebieden aangewezen. Daarnaast is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van nationaal belang, bestaande uit beschermde natuurgebieden alsmede robuuste verbindingzones tussen die gebieden. De provincies werken de EHS in hun ruimtelijke plannen uit. Voor ingrepen in zowel Natura 2000-gebieden als in de EHS is elk een verschillend afwegingskader van toepassing. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in de afwegingen die voor de nieuwe aardgastransportleiding zijn gemaakt.
- Nationaal belang 13: een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dit vindt voor de aardgastransportleiding plaats in deze ruimtelijke onderbouwing.

Kleine veldenbeleid

In 1959 is het Groningenveld ontdekt. Nergens in West-Europa werd een dergelijk groot gasveld aangetroffen als onder de Groningse bodem. De eerste oliecrisis in 1973, waarbij Arabische olieproducerende landen een olieboycot afkondigden tegen een aantal landen waaronder Nederland, zorgde ervoor dat de Nederlandse regering de winning van aardgas uit eigen bodem wilde stimuleren. De ondergrond van Nederland werd verder in kaart gebracht en er bleek een groot aantal plekken in Nederland te zijn waar aardgas mocht worden verwacht. In Drenthe, Overijssel, Friesland en op tientallen plaatsen onder de Noordzee werden gasvelden aangetroffen en aangeboord. Alle gasvelden in Nederland, niet zijnde het Groningenveld, werden aangeduid als kleine velden.

Deze kleine velden waren echter relatief duur om te exploiteren en vaak nauwelijks rendabel. Dit kwam vooral door de kosten van de vele opsporingsactiviteiten en de hoge kosten van de productiemiddelen in verhouding tot de relatief kleine hoeveelheden aardgas die gewonnen konden worden. De overheid wilde dit gas toch graag inzetten om de Nederlandse samenleving maximaal te laten profiteren van de eigen aardgasvoorraden en om het Groningenveld als strategische voorraad te ontzien. De Nederlandse regering introduceerde daarom in 1974 het kleine veldenbeleid. Hiermee stimuleert de overheid de productie uit de kleine velden op het vaste land, en uit de kleine velden op de Noordzee. De balansfunctie van het Groningenveld, dat wil zeggen de unieke eigenschappen die dit veld bezit om verschillen in vraag en aanbod flexibel te kunnen opvangen, heeft daarbij een onmisbare rol gespeeld. Veel kleine velden konden hierdoor in productie worden gebracht.

De hoeveelheid gas die in de loop der jaren in de Nederlandse kleine velden is gevonden, heeft een volume ter grootte van ongeveer een half Groningenveld. Hiervan is ondertussen evenwel zo'n 70% geproduceerd. De verwachting is dat binnen 5 à 10 jaar de productie uit de kleine velden die nu in gebruik zijn, gehalveerd zal zijn.

3.2 Provinciaal beleid

Streekplan 'Om de kwaliteit fan de romte'

Centraal uitgangspunt van het streekplan 'Om de kwaliteit fan de romte, streekplan provincie Fryslân 2007', d.d. 13 december 2006 is een sterk en tegelijkertijd mooi Fryslân. In het streekplan is opgenomen dat bij het zoeken naar locaties voor nieuwe leidingen de provincie de volgende uitgangspunten hanteert:

- nieuwe tracés van leidingen worden gebundeld met grootschalige infrastructuur en/of met bestaande leidingennetwerken;
- de initiatiefnemer houdt rekening met landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden, met gevoelige verblijfsfuncties en met het belang van goed functionerende waterkeringen;
- de bij de leidingnetwerken behorende bebouwing, zoals schakel-, compressor- en regelstations, worden in beginsel op bedrijventerreinen gebouwd;

Doel van het beleid voor hoofdtransportleidingen is om problemen en knelpunten bij de ondergrondse en bovengrondse ordening te voorkomen, zoveel mogelijk bundeling van lijninfrastructuur te bewerkstelligen en de veiligheid rondom leidingen te waarborgen. Bij het bepalen van het tracé van de nieuwe aardgastransportleiding is rekening gehouden met deze uitgangspunten (zie hoofdstuk 2).

Omgevingsverordening

In het voorjaar van 2011 heeft Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. De Verordening trad op 1 augustus 2011 in werking en is herzien op 25 juni 2014. De Verordening Romte Fryslân regelt die onderwerpen uit het Streekplan, waarvan de juridische doorwerking en borging in ruimtelijke plannen van gemeenten noodzakelijk is.

De Verordening Romte 2014 biedt de mogelijkheid voor de oprichting van installaties voor de winning, opslag of transport van aardgas. Deze ontwikkelingen zijn tevens toegestaan in en nabij de EHS, aangezien de ontwikkeling een groot openbaar belang vertegenwoordigt. Voorwaarde voor deze ontwikkelingen is dat er voor de betreffende fysieke ontwikkeling geen reële locatiealternatieven zijn. Dit is voor de locatie van de nieuwe aardgastransportleiding het geval.

3.3 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Smallingerland (2013)

De gemeenteraad van Smallingerland heeft in 2011 de Integrale Visie Smallingerland vastgesteld, de structuurvisie (2013) is daarvan de ruimtelijke vertaling op hoofdlijnen. De structuurvisie beschrijft hoe de gemeente Smallingerland zich de komende jaren in ruimtelijke zin wil ontwikkelen. Uitgangspunt van de visie is het contrast tussen stad en platteland. De kern Drachten bevindt zich namelijk op een knoop van drie soorten landschap: nationaal park De Alde Feanen/het Friese Merengebied (water en open/halfopen veenweidegebied), de Noardlike Fryske Wâlden (singellandschap) en Drents Friese Wold/bossen bij Beetsterzwaag.

De visie gaat uit van versterking van het bestaande stedelijke gebied (wonen/wijken en werken) en behoud /versterking van het omringende landschap. De aanleg van de aardgastransportleiding tast het landschap niet aan en is daarom in overeenstemming met de gemeentelijke structuurvisie.

Gebiedsvisie Oudega aan het Water (2012)

De gebiedsvisie Oudega aan het Water is door de provincie Friesland en de gemeente Drachten opgesteld om de omgeving van Oudega een flexibel en duurzaam toekomstperspectief bieden, dat mede door haalbare lokale ontwikkelingen en initiatieven kan worden uitgevoerd. In de visie zijn de kansen op het gebied van recreatie, natuur en water in beeld gebracht. Het is een visie waaraan door de markt en de overheid de komende 50 jaar stapsgewijs invulling kan worden gegeven.

Een belangrijk onderdeel van de visie is de aansluiting op de Friese meren. Recreatie en toerisme vormen een belangrijke groeisector, waarbij de watersport één van de belangrijkste subsectoren is. De provincie wil daarom met het Friese Merenproject het Friese merengebied en de omliggende dorpen en steden versterken.

De kracht in het gebied rondom Oudega ligt in de relatie tussen land en water. Drachten en Oudega maken deel uit van dit Friese merengebied en vormen de oostelijke entree. Het is van belang Drachten en Oudega beter te laten aansluiten op het Friese merengebied. De plaatsen hebben een impuls nodig om aantrekkelijker en beter toegankelijk voor waterrecreanten te zijn. In de visie is dit uitgewerkt in een inrichtingsschets voor het versterken van het waterfront van Oudega. Deze schets omvat het herstel van de (ver)binding met het water en het verbeteren van de positionering in het Friese merengebied.

De bestaande aardgastransportleiding kruist de Monnike Ee. Deze aardgastransportleiding ligt echter onvoldoende diep om de plannen voor Oudega aan het Water uit te kunnen werken. Om deze reden wordt naast de verdiepte aanleg van de nieuwe aardgastransportleiding ook de bestaande aardgastransportleiding enkele meters verplaatst en verdiept aangelegd.

4 Actuele waarden

4.1 Archeologie

Het plangebied in de gemeente Smallingerland omvat ongeveer 19 hectare, gerekend met een werkstrookbreedte van 25 m en een tracélengte van ongeveer 7,5 km. De gasleiding zal komen te liggen op een diepte vanaf ca 1,75 m -mv. In het kader van de uitvoering van het project is een archeologisch onderzoek (bureau- en veldonderzoek) uitgevoerd. Dit onderzoek is integraal opgenomen als bijlage 3. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de archeologische Provinciale verwachtings- en advieskaart FAMKE. Bovendien is gebruik gemaakt van het gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied (2013) waarin archeologische terreinen geborgd zijn in artikel 29. Volgens de Nota van Uitgangspunten, die het bestemmingsplan begeleidt, heeft de gemeente ervoor gekozen dubbelbestemmingen uit te beelden van zogenaamde bewezen waarden.

Na het bureauonderzoek is een veldonderzoek uitgevoerd. Dit heeft aangetoond dat de kans op de aanwezigheid van archeologische resten binnen een deel van het plangebied laag kan worden ingeschat, omdat hier sprake is van een tot in de C-horizont verstoord bodemprofiel of van een laaggelegen, dus nat en voor menselijke bewoning niet of nauwelijks geschikt gebied. Echter, op 44 locaties werd wel een (deels) intact podzolprofiel aangetroffen. Geconcludeerd is dat de kans bestaat dat hier nog intacte archeologische resten uit de genoemde periode aanwezig zijn. Vervolgens is dan ook ter plaatse van deze locaties een verdichtend karterend booronderzoek uitgevoerd, waarbij op nog eens 144 boorlocaties een (deels) intact podzolprofiel werd aangetroffen. Het gaat hier om (deels) intacte dekzandbodems, waarvoor in principe een hoge verwachtingswaarde geldt. Er zijn echter ondanks het zeven van de boorkernen geen archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een (intacte) archeologische vindplaats. De kans hierop wordt dan ook laag ingeschat. Hoewel er in de boorkernen geen archeologische indicatoren aangetroffen zijn die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats¹, is er ter plaatse van de maïsakker ter hoogte van boringen 4406 – 4410, 4501/4502 en K4415 – K4418 wel degelijk een vindplaats aangetroffen. Hier werden namelijk aan het oppervlak 7 fragmenten (verbrand) vuursteen, waaronder een afslagje, aangetroffen.

Geadviseerd wordt om het grootste gedeelte van het plangebied, met uitzondering van de mogelijke vindplaatsen ter hoogte van voornoemde boringen, vrij te geven ten gunste van de voorgenomen ontwikkeling. Dit ter beoordeling van de gemeente Smallingerland.

Voor wat betreft de aangetroffen (oppervlakte) vindplaats (een gebied van circa 400 m x 25 m; zie figuur 5), geldt dat de aanwezigheid van (verbrand) vuursteen aan het oppervlak erop duidt dat deze is verstoord. Een proefsleuven of –puttenonderzoek wordt dan ook niet zinnig geacht. De kans bestaat echter wel dat hier nog diep ingegraven sporen zoals hardkuilen aanwezig zijn.

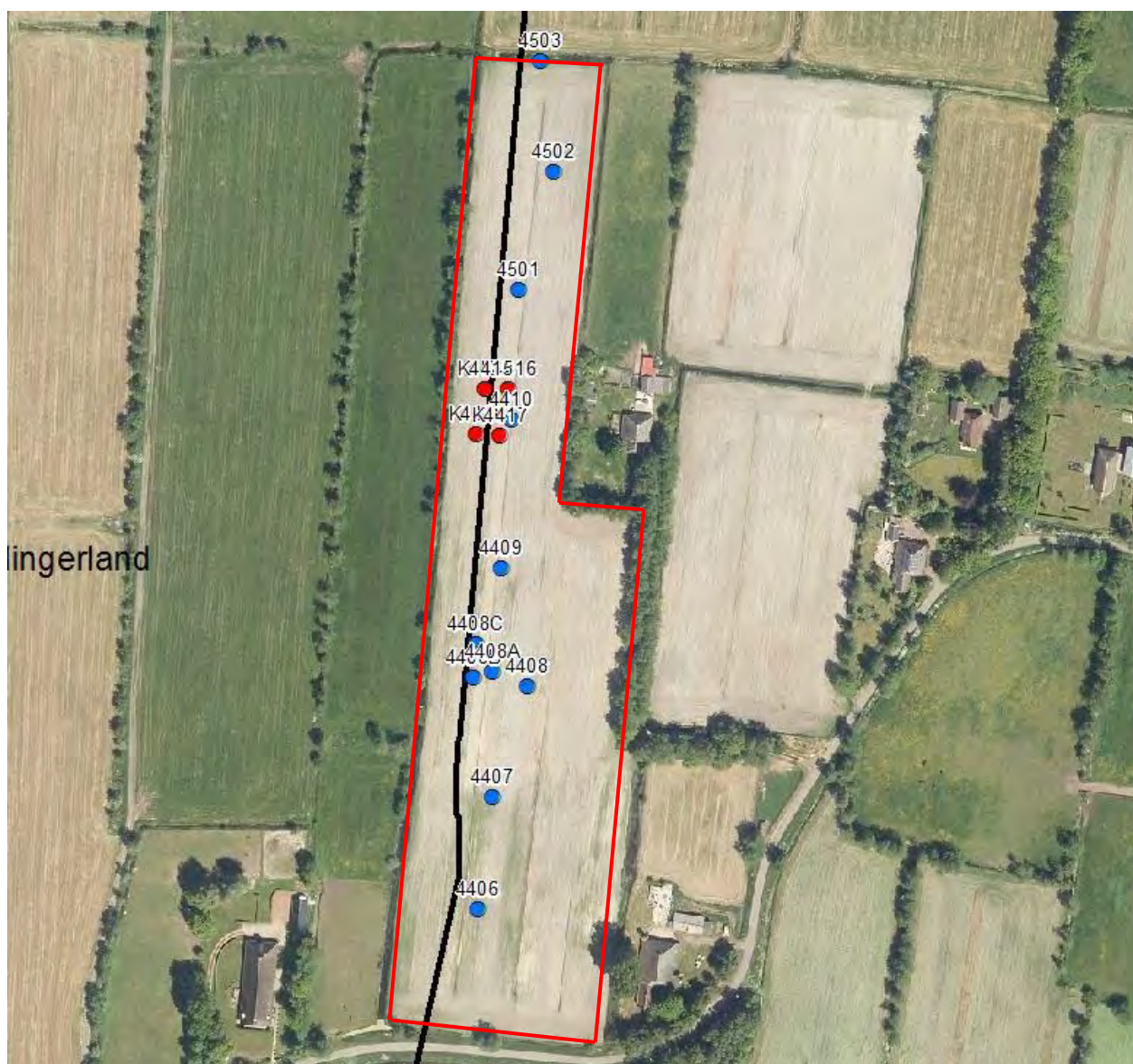
Geadviseerd wordt dan ook om het verwijderen van de bouwvoor en de B-grond binnen deze zone (zie figuur 5) archeologisch te begeleiden, teneinde eventueel aanwezige archeologische sporen te documenteren.

Ook voor vrijgegeven (delen van) plangebieden bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord.

¹ Wel zijn tijdens het zeven regelmatig kleine fragmenten (sub)recent aardewerk in de bouwvoor aangetroffen. Deze zijn echter in het veld gedeselecteerd.

Mocht dit het geval zijn dan zal op grond van artikel 53 van de Monumentenwet 1988 zo spoedig mogelijk melding worden gemaakt bij de gemeentelijk of provinciaal archeoloog.

Het aspect archeologie vormt met in achtname van het advies van begeleiding in het rood omkaderde gebied, geen belemmering voor de uitvoering van het project.

Figuur 6: Het gebied tussen boringen 4406 – 4410 en 4501/4502, met daarop aangegeven het gebied waar vuursteen aan het oppervlak is aangetroffen (rood kader).

4.2 Landschappelijke en cultuurhistorische waarden

Het Fries-Groningse kustgebied is op te delen in drie landschappelijke en archeologische hoofdregio's met elk hun eigen ontstaanswijze en bewoningsgeschiedenis: het Noord-Nederlandse pleistocene keileem- en dekzandgebied, de brede gordel van Noord-Nederlands kustveen en het kweldergebied met zeekleigronden. Het landschap bij het plangebied is gevormd in de laatste ijstijden waardoor onder meer erosie smeltwatergeulen en droogdalen in het Fries-Drents Plateau ontstonden die later weer opgevuld werden tot een golvend landschap van dekzanden. Ook ontstonden pingo's en pingo ruïnes.

In het Holoceen (ca. 11.000 jaar geleden – nu) heeft zich het huidige landschap gevormd. Na het afsmelten van de ijskap vulde het Noordzeebekken zich geleidelijk weer. Ongeveer 5500 voor Chr. lag de kustlijn al in de buurt van de huidige. Door de temperaturen maakte de subarctische Vegetatie gedurende dezelfde periode plaats voor een gesloten bos. De zeespiegelstijging leidde ook tot hogere grondwaterstanden, wat het begin van de veenmoerassen inluidde.

In de vroege middeleeuwen vinden de eerste veenontginningen plaats en gaat men ook veenterpjes opwerpen om in dit gebied te kunnen wonen. Vanaf de zeventiende eeuw verandert het landschap nog eens sterk door de systematische veenontginningen en uiteindelijk door de droogmakerijen.

Het gebied tussen de grens met Opsterland en het Wijde Ee bestaat uit ontgonnen veenvlaktes en droogmakerijen. In de omgeving van Oudega gaat het plangebied door de keileem- en dekzandvlaktes met dekzandruggen. Het plangebied ligt tussen 2 m -NAP en 2m +NAP. De top van het pleistocene zand bevindt zich 0 tot 2m –mv.

Historische situatie

Voor de beschrijving van de historische situatie zijn de kaarten van Schotanus (1718), Eekhoff (1849-1859), de kadastrale minuutplannen van 1832 en het Bonneblad van 1928 gebruikt.

In het gebied is nauwelijks sprake van bewoning. Op het Bonneblad uit 1928 staat aan de dijk die de grens vormt met Opsterland, op de route van het gasleidingtracé, een huis ingetekend dat er in 1832 nog niet stond. Delen van het gebied van waterrijk op het zandgebied liggen oude dorpskernen zoals Oudega.

Ondergrondse bouwhistorische waarden

De hiervoor geraadpleegde Cultuurhistorische Kaart van Friesland (CHK2) toont dat in het gebied twee dijken worden gekruist: een polderdijk, 'de Butendiken', die ten noorden van de binnenringvaart ligt en een binnenpolderdijk op de gemeentegrens met Opsterland. In het gebied ten noorden van de Wijde Ee liggen enkele eendenkooien in het onderzoeksgebied. Eén van deze eendenkooien ligt in het plangebied en kan bij de ingreep worden aangesneden (zie paragraaf 2.4). Deze ligt noordoostelijk van het Stobbegat en is zichtbaar op de kaart van Schotanus (1718), maar niet meer op de kadastrale kaart van 1832. In de conclusies van het Archeologisch onderzoek onder punt drie wordt geconcludeerd dat er geen aanwijzingen zijn gevonden voor een eendenkooi.

Verstoringsen

Vanwege de opstreckende verkaveling en de vaak smalle percelen, zal het plangebied enkele oude (gedempte en bestaande) sloten doorkruisen, zowel in de lengterichting als overdwars. De ontveningen kunnen ook tot verstoring van het onderliggend pleistoceen zand hebben geleid. Een belangrijke (en bekende) verstoring is het grondverzet dat is gebeurd bij de aanleg van de bestaande gasleiding. Langs een groot gedeelte van het tracé zal langs deze bestaande gasleiding een nieuwe gasleiding worden gelegd. Voor de nieuwe gasleiding zal een sleuf worden aangelegd op ongeveer 5 meter afstand van de bestaande leidingsleuf. Gerekend met een maaiveldbreedte van de sleuf van 3 à 4 meter (zie paragraaf 2.2) zal de nieuwe sleuf de oude (vrijwel) niet overlappen. Wel zal in het plangebied veel van de bovengrond tot ca. 25 cm diep reeds zijn verstoord door de aanleg van de werkstrook en tijdelijke rijbaan langs de bestaande gasleiding.

De hier beschreven punten zijn onderdeel van het archeologisch onderzoek (bijlage 3) en vormen geen belemmering voor de uitvoering van het project.

4.3 Natuur en ecologie

Ter bescherming van ecologische waarden dient bij ruimtelijke ingrepen een afweging te worden gemaakt in het kader van de Natuurwetgeving. Deze natuurwet- en regelgeving is onder te verdelen in gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet 1998) en soortenbescherming (Flora- en faunawet).

De gebiedsbescherming bestaat uit Natura 2000-gebieden die zijn beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). In artikel 19d van de Nbwet staat vermeld dat het niet is toegestaan om zonder Nbwet-vergunning projecten te realiseren die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Omdat negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, is een voortoets uitgevoerd.

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van in het wild levende planten en dieren. Nieuw in deze wet is de erkenning dat dieren, ook zonder direct nut voor de mens, waardevol zijn. De wet beschermt naast de zeldzame en bedreigde ook de algemenere soorten die van nature in Nederland voorkomen.

In het kader van de aan te leggen aardgastransportleiding en de activiteiten van Vermilion die daarin plaatsvinden is het rapport 'Toetsing aan natuurwetgeving' opgesteld (zie bijlage 4). Hierin zijn de effecten van de beoogde activiteiten ter plaatse van het tracé op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied beschreven. In het kader van de Flora- en faunawet wordt in de rapportage het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied beschreven. Op basis hiervan is een ecologische effectbeoordeling van de ingreep / activiteit en de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet uitgevoerd.

NB-wet

Zoals in het rapport is aangegeven, kunnen de beoogde werkzaamheden leiden tot verschillende vormen van verstoring op instandhoudingsdoelstellingen van beschermde Natura 2000-gebieden. Om deze reden is een voortoets Nbwet uitgevoerd. In de voortoets is geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende gemeenten maar worden de effecten van de totale aanleg van de aardgastransportleiding op de omliggende Natura 2000-gebieden bepaald. Het betreft hier de natuurgebieden 'De Deelen', 'Van Oordt's Mersken' en 'Alde Feanen'.

Ten aanzien van effecten als gevolg van verzuring en vermisting is voor Alde Feanen gebleken dat de toename van stikstofdepositie 0,26 mol/ha/jaar bedraagt. De grenswaarde ten aanzien van de vergunningplicht ligt voor Alde Feanen op 0,05 mol/ha/jr. Hiermee zijn de beoogde activiteiten voor Alde Feanen vergunningplichtig. In dit kader is naast de aanvragen voor de omgevingsvergunningen een vergunning aangevraagd bij de provincie Fryslân als zijnde het bevoegd gezag in het kader van de Nbwet.

Voor het overige komt uit de voortoets naar voren dat er geen significant negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelen van de genoemde Natura 2000- gebieden.

Flora en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet is een bureau- en veldstudie uitgevoerd. Op basis van de resultaten uit deze studies is een effectanalyse gemaakt van de voorgenomen activiteiten. De aanleg van de aardgastransportleiding op het grondgebied van de gemeente Smallingerland zal niet leiden tot verstoring, onopzettelijk doden en tijdelijk vernietigen van leefgebied etc. van beschermde soorten. Hiermee is gebleken dat er geen sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet als gevolg van de beoogde werkzaamheden. Een ontheffing in het kader van de Flora en faunawet is niet noodzakelijk.

Wel zal er uiteraard invulling gegeven worden aan de zorgplicht in het kader van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht

De zorgplicht (onderdeel van de Flora- en faunawet) stelt dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor dieren, planten en hun leefomgeving. Dit houdt onder andere in dat, voor zover redelijk, handelingen nagelaten of juist genomen worden om negatieve invloeden op soorten te voorkomen, beperken of tegen te gaan.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen zal voorafgaand aan de aanleg van de aardgastransportleiding een ecologisch uitvoeringsplan worden opgesteld.

4.4 Bodem

In het najaar van 2015 is een historisch onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de geplande aanleg van de aardgastransportleiding. Het bodemonderzoeksrapport is opgenomen in bijlage 5. Het doel van het historisch vooronderzoek is het verzamelen van relevante informatie met betrekking tot onder andere het voormalige en huidige gebruik, om zodoende potentieel verdachte activiteiten en/of bodemverontreinigingen in beeld te brengen. In deze rapportage is de verlegging van de bestaande 10" Oldelamer – Garijp leiding ter plaatse van De Gaasten, Oudega meegenomen. Het betreft een verlegging middels gestuurde boring over een lengte van 700 meter.

Het historisch vooronderzoek is gebaseerd op de richtlijnen uit de NEN 5725.

De gemeente Smalingerland heeft een bodembeheerplan:

- Bodembeheerplan Gemeente Smalingerland (CSO, kenmerk 03.G013.10, d.d. 29-7-2004) en geactualiseerde bodemkwaliteitskaart (Oranjewoud, kenmerk 206115.03, d.d. 12-12-2011)

De verzamelde informatie geeft aanwijzingen voor de aanwezigheid van (voormalige) bodembedreigende activiteiten ter plaatse (of op enige afstand voor zover het voormalig baggerdepot betreft) van het tracé:

- Het voormalige baggerdepot aan het Polderkanaal te Nij Beets (200 meter naast het tracé). Er is ter plaatse sprake van sterke grondwaterverontreinigingen met zware metalen die kan worden verplaatst door bemalingsactiviteiten;
- Het tracé kruist 37 ongespecificeerde dempingen.

Er is daarom een verkennend bodemonderzoek (zie bijlage 5) uitgevoerd ter plaatse van gedempte sloten die het leidingtracé kruisen.

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt het volgende:

- Met uitzondering van boring 39-3 (in een gedempte sloot juist ten zuiden van Tijnje in de gemeente Opsterland) is ter plaatse van alle dempingen sprake van gebiedseigen grond.
- In het monster uit boring 39-3 (resten slib) is een licht verhoogd gehalte minerale olie aangetoond.
- Het licht verhoogde gehalte aan minerale olie heeft een natuurlijke oorsprong.
- In de overige boringen zijn geen waarnemingen verricht die duiden op bodemverontreiniging.

Daarom bestaat er geen aanleiding om verder analytisch onderzoek te verrichten.

Met betrekking tot grondverzet (onverdacht gebied) kan gebruik worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaarten. Het tracé heeft volgens de bodemkwaliteitskaarten voor zowel boven- als ondergrond de kwaliteitsklasse Landbouw/natuur.

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Wel dient rekening gehouden te worden met de grondwaterverontreiniging bij het voormalig baggerdepot in het kader van eventuele grondwaterbemaling ten behoeve van de aanleg van de leiding.

4.5 Waterparagraaf

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht een watertoets uit te voeren. Artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) verplicht de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan tot het opnemen van 'een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding'. Wettelijk verplichte onderdelen van het Bro vormen de waterparagraaf en het vooroverleg met het waterschap. Royal HaskoningDHV heeft hiertoe contact gezocht met het waterschap en het project toegelicht en verzocht om een Wateradvies waarin het waterschap beoordeelt of in het plan voldoende rekening is gehouden met de waterhuishouding ter plaatse. Het advies van het Wetterskip Fryslân is opgenomen in bijlage 6. De aanbevelingen en aanwijzingen in dit advies zullen worden opgevolgd.

Kruisingen van de aardgastransportleiding met o.a. wegen, grotere waterwegen (het Polderhoofdkanaal en Monnike Ee) en eventuele spoorlijnen worden middels gestuurde boringen uitgevoerd (zie bijlage 1). Daardoor zijn er geen effecten op de grotere waterwegen. Bestaande waterkeringen worden gekruist zonder dat de stabiliteit van de waterkeringen wordt aangetast. Bij een gestuurde boring wordt gebruik gemaakt van een boorvloeistof. Tijdens de aanleg van de leiding is de ruimte tussen de boorgatwand en de leiding gevuld met deze boorvloeistof (bentoniet/watermengsel). Na enkele tijd zal deze boorvloeistof stabiliseren en opstijven. Indien afsluitende lagen worden doorboord zal als gevolg van het opstijven van de boorvloeistof een waterdichte afsluiting worden gecreëerd in de afsluitende lagen.

Kruisingen met kleinere watergangen uitgevoerd als open ontgraving leiden tot een tijdelijke obstructie in de watergang. Hierdoor is tijdens de aanlegfase een obstructie in de watergang aanwezig die van invloed is op afvoer. Voordat de aanlegwerkzaamheden van start gaan zal in overleg met het Wetterskip Fryslân een watervergunning (of melding worden verricht) worden aangevraagd voor bijvoorbeeld het kruisen van grotere watergangen met een gestuurde boring of andere werkzaamheden (bemaling) waarvoor een watervergunning noodzakelijk is

Het aspect water vormt, met in achtname van het advies van het Wetterskip Fryslân, geen belemmering voor uitvoering van het project.

4.6 Externe veiligheid

Het externe veiligheidsbeleid voor buisleidingen is geregeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb 2011). Het Bevb beschrijft de taken en verantwoordelijkheden van de leidingexploitant en van de gemeenten. Het Bevb geeft de risiconormen voor het plaatsgebonden risico (PR) en regels voor het groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR) is uitsluitend afhankelijk van de leidingparameters (diameter, wanddikte, staalsoort, ontwerpdruk, gronddekking) en wordt weergegeven als een risicocontour rondom de buisleiding, waarbij de zogenaamde 10^{-6} per jaar contour in het Bevb als de grenswaarde voor kwetsbare objecten is aangewezen en als richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten geldt. De grenswaarde voor het PR is een kans van 1 op 1.000.000 ($=10^{-6}$) per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een transportroute bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met het transport van gevaarlijke stoffen op die route.

Voor nieuwe buisleidingen die vallen onder de werking van het Bevb geldt dat deze PR 10^{-6} per jaar contour binnen de belemmeringsstrook van 5,0 meter aan weerszijden van het hart van de leiding behoort te liggen. Binnen deze contour mogen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten voorkomen. Kwetsbare objecten zijn onder andere woningen, ziekenhuizen en scholen. Beperkt kwetsbare objecten zijn bijvoorbeeld kleinschalige bedrijfsgebouwen.

Groepsrisico

Het groepsrisico (GR) is, naast de genoemde leidingparameters, afhankelijk van het aantal mensen dat zich in de omgeving van de potentieel gevaarlijke activiteit bevindt en wordt getoetst aan een oriëntatiewaarde. De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico voor transportleidingen is, per kilometer tracé, een kans van 10^{-4} per jaar op 10 slachtoffers, een kans van 10^{-6} per jaar op 100 slachtoffers, et cetera. Bij het verantwoorden van het GR – de verantwoordingsplicht geldt voor het bevoegd gezag - wordt gekeken naar de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval, alsmede de mogelijkheden van personen die zich in het invloedsgebied van de leiding bevinden om zichzelf in veiligheid te brengen indien een ramp of zwaar ongeval zich voordoet. De normstelling met betrekking tot het GR heeft de status van een inspanningsverplichting. Dit betekent dat het bevoegd gezag onderbouwd van de oriëntatiewaarde kan afwijken. Daarbij kan bij een beperkte toename van het GR, of wanneer de hoogte van het GR aanzienlijk lager is dan de oriëntatiewaarde, de verantwoording van het GR beperkt blijven (art 12.3 Bevb). De inventarisatie van de rond de aardgastransportleiding aanwezige bevolking dient zich uit te strekken tot een afstand waarop ten hoogste 1% van de aanwezigen gedurende de dag- en nachtperiode en de verblijfsduur nog slachtoffer wordt van een calamiteit met de aardgastransportleiding. Dat is het invloedsgebied.

Effecten

Bij de tracering van de aardgastransportleiding is ervoor gekozen deze zoveel mogelijk in het landelijk gebied te leggen en daarmee bebouwing zo mogelijk te mijden. Dit vermindert de kans op slachtoffers als gevolg van een ongewoon voorval met de aardgastransportleiding. In de buurt van het leidingtracé zijn geen risicoverhogende objecten waargenomen. Om inzicht te krijgen in de risico's als gevolg van de aanwezigheid van de aardgastransportleiding is een kwantitatieve risicobeoordeling (QRA) uitgevoerd (zie bijlage 7). Hierbij is op basis van het voorgeschreven rekenpakket CAROLA het plaatsgebonden risico en het groepsrisico berekend.

De nieuwe gastransportleiding is zo ontworpen dat de PR 10^{-6} per jaar contour binnen de belemmeringsstrook van 5,0 meter aan weerszijden van het hart van de leiding ligt. Binnen de leidingstrook bevinden zich géén (beperkt) kwetsbare objecten. Hiermee wordt voldaan aan de normen uit het Bevb.

In de QRA is voor de aardgastransportleiding het groepsrisico berekend binnen 1 kilometer van het leidingtracé. Uit de analyse volgt dat de aardgastransportleiding Junction Mildam – Garijp TC voldoet aan de oriëntatiewaarde voor groepsrisico. Vanwege de geringe hoeveelheid populatie is het groepsrisico marginaal.

Regeling

Om te voldoen aan de randvoorwaarden voor PR en GR worden de leidingparameters geborgd door het opnemen van het profiel van de aardgastransportleiding in deze ruimtelijke onderbouwing in tabel 1 op de volgende bladzijde.

Dit betreft de maximale diameter, minimale wanddikte, rekgrens van de staalsoort, ontwerpdruk en minimale gronddekking.

Leiding profiel	Omschrijving
Diameter (mm)	323,9 (10 inch)
Minimale wanddikte (mm)	7,8
Rekgrens staalsoort (N/mm ²)	360
Ontwerpdruk (bar)	89
Minimale dekking (m)	1,5

Tabel 1: Leidingprofiel

Het projectgebied dat voor de omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening is gedefinieerd, is begrensd door de belemmeringsstrook welke op 5 meter aan weerszijden van de leiding is gelegen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij de aardgastransportleiding dient de toename van het groepsrisico door het bevoegd gezag te worden verantwoord.

Conclusie

Gezien het voorgaande is de nieuwe aardgastransportleiding vanuit het perspectief van externe veiligheid van hogedruk aardgastransportleidingen aanvaardbaar. De PR 10^{-6} per jaar contour voldoet aan de norm voor het plaatsgebonden risico uit het Bevb en ligt binnen de belemmeringsstrook van 5,0 meter aan weerszijden van het hart van de leiding. Het groepsrisico blijft ruimschoots onder de oriënterende waarde voor groepsrisico.

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor uitvoering van het project. Wel dient in het kader van het bestemmingsplan voor het gebiedsontwikkelingsproject 'Oudega aan het Water' rekening te worden gehouden met de (hernieuwde) ligging van de (te verleggen) bestaande en nieuwe leiding door in nabij deze leidingen geen (recreatieve) bestemmingen op te nemen die realisatie van kwetsbare objecten mogelijk maakt binnen de leidingenstrook en/of het groepsrisico onverantwoord verhogen.

4.7 Geluid en trillingen

De geluidbelasting in de aanlegfase is beoordeeld op basis van de Circulaire Bouwlawaaai 2010, uitgegeven door het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Deze circulaire beveelt een toetsingsnorm aan van een equivalent niveau van 60 dB(A) in de dagperiode op de gevels van woningen. Bij hogere geluidbelasting wordt een beoordelingskader gehanteerd dat afhankelijk is van de blootstellingsduur in dagen en de geluidsbelasting in dB(A).

Bij het aanleggen van de aardgastransportleiding wordt materieel ingezet zoals graafmachines, shovels, generatoren, kranen, vrachtwagens, boorinstallaties ten behoeve van gestuurde boring en dergelijke. De werkzaamheden vinden in principe alleen overdag plaats, mogelijk met uitzondering van de boorwerkzaamheden. De geluidsbronnen verplaatsen zich naar gelang de voortgang van de aanleg van de aardgastransportleiding. Het uitgangspunt is dat er bij de werkzaamheden modern, geluidsarm materieel wordt ingezet. Bij de meeste woningen nabij het tracé van de aardgastransportleiding zal het geluid van de werkzaamheden enkele weken waarneembaar zijn. Hierbij doet zich een piek voor als de werkzaamheden relatief dicht bij de betreffende woningen plaatsvinden en/of relatief veel materieel op eenzelfde moment wordt ingezet. De geluidsoverlast bij het aanleggen van buisleidingen voor aardgas van deze omvang is overigens niet hoger dan de geluidsoverlast als gevolg van normaal agrarisch gebruik van landbouwgrond.

Op basis van expert judgment is ingeschat dat bij de reguliere aanlegwerkzaamheden, die alleen overdag (tussen 07.00 en 19.00 uur) plaatsvinden, de 60 dB(A) contour niet verder dan 100 m van de werkstrook reikt.

Langs het tracé van de transportleiding bevindt zich, binnen een afstand van circa 100 m van de werkstrook een enkele woning. Hierbij kan tijdelijk de basistoetsingsnorm van 60 dB(A) worden overschreden. Omdat deze woningen in het algemeen slechts korte tijd geluidsbelast worden (een aantal dagen gedurende een periode van ten hoogste 30 dagen), is op basis van de Circulaire Bouwlawaai in de meeste gevallen een beoordelingsniveau van 65 dB(A) toelaatbaar. Voor de woningen binnen 100 m van de werkstrook, waar tijdens de aanlegfase tijdelijk geluidshinder kan optreden, wordt te zijner tijd op basis van dan geldende inzichten de lokale situatie nader beoordeeld. Zo nodig kunnen dan lokale maatregelen worden getroffen om de geluidsniveaus te minimaliseren of de blootstellingsduur te beperken.

Het aspect geluid en trillingen vormt dan geen belemmering voor uitvoering van het project.

4.8 Luchtkwaliteit

Het toetsingskader in relatie tot luchtkwaliteit is de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5 luchtkwaliteitseisen, ook wel de Wet luchtkwaliteit (WLK) genoemd. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese richtlijnen met betrekking tot Luchtkwaliteit en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. De wet geeft voor een aantal stoffen de normen aan, waaraan de luchtkwaliteit moet voldoen. Per 15 november 2007 is het hoofdstuk luchtkwaliteitseisen van de Wm van kracht geworden.

Bij de aanleg van de aardgastransportleiding wordt materieel ingezet zoals graafmachines, shovels, generatoren, kranen, vrachtwagens, boorinstallaties ten behoeve van gestuurde boring en dergelijke. Dit materieel heeft een emissie naar de lucht. De werkzaamheden verplaatsen zich echter continu en hebben een tijdelijk karakter. Bovendien wijkt de hoeveelheid emissie naar de lucht bij het aanleggen van buisleidingen voor aardgas van deze omvang niet af van de hoeveelheid als gevolg van normaal agrarisch gebruik van landbouwgrond. De effecten van de aanleg op de luchtkwaliteit worden daarom acceptabel geacht.

Stikstofdepositie (AERIUS Calculator)

In het kader van de aanleg van de (gehele) aardgastransportleiding is de stikstofdepositie in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, ten gevolge van de activiteiten, inzichtelijk gemaakt.

De rekenresultaten volgen direct uit AERIUS Calculator en zijn weergegeven opgenomen als bijlage in het in het rapport Toetsing aan natuurwetgeving in bijlage 4. Uit de resultaten blijkt dat de maximale bijdrage van de aanleg van de transportleiding 0,26 Mol N/ha/jr bedraagt. Deze bijdrage treedt op in het Natura 2000-gebied Alde Feanen.

Voor het gebied Alde Feanen is de reservering voor meldingen bijna uitgeput (> 95%). Daarom is de grenswaarde voor meldingen binnen dit gebied verlaagd van 1 mol naar 0,05 mol per hectare per jaar.

De berekende waarde (0,26 Mol N/ha/jr) ligt boven deze verlaagde grenswaarde waardoor voor de aanleg van de aardgastransportleiding een Nbw-vergunning aangevraagd is.

Het aspect luchtkwaliteit vormt verder geen belemmering voor uitvoering van het project

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het gemeentebestuur van Smallingerland streeft naar draagvlak bij belanghebbenden en maatschappelijke organisaties voor ruimtelijke besluiten. Daarom hecht het gemeentebestuur belang aan de dialoog over het voornemen om voor het plan een omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening te verlenen. Dit hoofdstuk over de 'maatschappelijke uitvoerbaarheid' gaat nader in op het maatschappelijke overleg dat in het kader van de omgevingsvergunning 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' zal plaatsvinden.

Overleg art 3.1.1 Bro

In het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening, zal de gemeente Smallingerland de relevante maatschappelijke organisaties (overlegpartners) – die fysieke of beleidsmatige belangen hebben in het plangebied – in de gelegenheid stellen om te reageren op het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening.

Zienswijzen

Op grond van de bepalingen in artikel 1.2.1a van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 3.4 van de algemene wet bestuursrecht, wordt een ieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening.

Verklaring van geen bedenkingen

In artikel 2.27 Wabo en artikel 6.5 Bor is vastgelegd dat de gemeenteraad een verklaring van geen bedenkingen dient af te geven, vóórdat het college van B&W besluit over een omgevingsvergunning.

Het college van burgemeester en wethouders dient hiertoe de ontwerpverklaring van geen bedenkingen (samen met het ontwerp besluit voor de omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening) ter instemming voor te leggen aan de gemeenteraad van de gemeente Smallingerland.

Als er zienswijzen op het ontwerpbesluit voor de omgevingsvergunning worden ingediend, dan zal het besluit om de omgevingsvergunning, inclusief de beantwoording van de zienswijze(n), te verlenen nogmaals worden voorgelegd aan de gemeenteraad, voordat de definitieve verklaring van geen bedenkingen door de gemeenteraad wordt verleend.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

In artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is vastgelegd dat inzicht gegeven moet worden over de uitvoerbaarheid van het plan. De ontwikkelingen die concreet mogelijk gemaakt worden via een omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening, moeten (economisch) uitvoerbaar zijn en gerealiseerd kunnen worden.

Het merendeel van de kosten die gemoeid zijn met de aanleg van de aardgastransportleiding komen geheel ten laste van Vermilion. Deze kosten komen derhalve niet ten laste van de gemeente Smallingerland. Een uitzondering hierop wordt gevormd door het gedeelte van het bestaande leidingtracé dat verlegd dient te worden in het kader van het 'Oudega aan het Water' project.

Planschade

Met de voorliggende omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening wordt afgeweken van de planologische kaders. Deze afwijking zou tot gevolg kunnen hebben dat iemand in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak

schade lijdt. In een dergelijk geval zou deze persoon de gemeente kunnen verzoeken om een tegemoetkoming in deze schade (afdeling 6.1 Wet ruimtelijke ordening).

Om eventuele planschade als gevolg van de omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening voor rekening van Vermilion te laten komen kan hiertoe een planschadeovereenkomst worden afgesloten tussen de gemeente en Vermilion.

6 Conclusie

Het voorliggende document strekt tot een goede ruimtelijke onderbouwing van het project, dat toeziet op de aanleg van een aardgastransportleiding en de verlegging van een bestaande aardgastransportleiding. Nader beschreven is waarom het project afwijkt van het vigerende bestemmingsplan. Met het document is voldoende gemotiveerd aangetoond waarom het project:

- In relatie tot de omgeving, ruimtelijk en functioneel gezien aanvaardbaar is;
- Niet in strijd is met landelijk, provinciaal en gemeentelijk beleid;
- Geen belemmeringen kent vanuit de kaderstellende wet- en regelgeving;
- Economisch uitvoerbaar is.

In het algemeen kan daarom gesteld worden dat het aanvaardbaar is ten behoeve van het voorgenomen project een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12 eerste lid onder a.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht te verlenen.